

6.–7. nóvember í Hörpu

Róum í sömu átt

Verðmætasköpun
og samkeppnishæfni
í íslenskum sjávarútvegi

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

TUB

marel

Pipar \TBWA

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2025

Róum í sömu átt

Verðmætasköpun og samkeppnishæfni
í íslenskum sjávarútvegi

Hlutverk og heimildir Verðlagsstofu skiptaverðs

Eyrún E. Marinósdóttir
Sérfræðingur hjá Verðlagsstofu Skiptaverðs

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

TUB

Marel

Pipar TBWA

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2025

Verðlagsstofa skiptaverðs

Um mig

- Sjávarútvegsfræðingur
- Starfsmaður Verðlagsstofu frá 2012

Um Verðlagsstofu

- Lítil ríkisstofnun undir atvinnuvegaráðuneyti
- Sett með lögum árið 1998
- Stöðugildi eru ± 3
- Deilir aðstöðu með Fiskistofu og kaupir af henni þjónustu
- Staðsett á Akureyri

Hlutverk Verðlagsstofu

Markmið

- Tryggja opinbert eftirlit með fiskverði
- Stuðla að réttu og eðlilegu uppgjöri á aflahlut sjómanna

Hlutverk Verðlagsstofu

Verkefni

- Afla ítarlegra gagna um fiskverð til birtingar
- Fylgjast með fiskverði við uppgjör á aflahlut
 - Taka á móti samningum um fiskverð
 - Kanna hvort söluverðmæti afla sé lagt til grundvallar aflahlut
- Samvinna með úrskurðarnefnd sjómanna og útvegsmanna
 - Upplýsingaöflun og skrifstofuhald
 - Stuðla að markmið í kjarasamningum nái fram að ganga

Aðstæður og forsendur

- Hlutaskiptakerfi
- Byggir á aflaverðmæti og hvernig það er ákvarðað
- Lóðrétt samþætting útgerðarfyrirtækja
 - Virðiskeðja fiskveiða, vinnsla og sölu
- Harðar kjaradeilur í áratugi
- Verkföll/verkbönn stöðvuð með lögum og gerðardómum

Tímalína

- 1995: Úrskurðarnefnd sjómanna og útvegsmanna
- 1998: Verðlagsstofa skiptaverðs
- 2001: Úrskurður gerðardóms
 - Markmið um fiskverð → „verðlagsstofuverð“
- 2017: Breytt fyrirmæli í kjölfar verkfalls sjómanna
 - Tekið mið af uppboðsverði hráefnis

Félag
skipstjórnarmanna

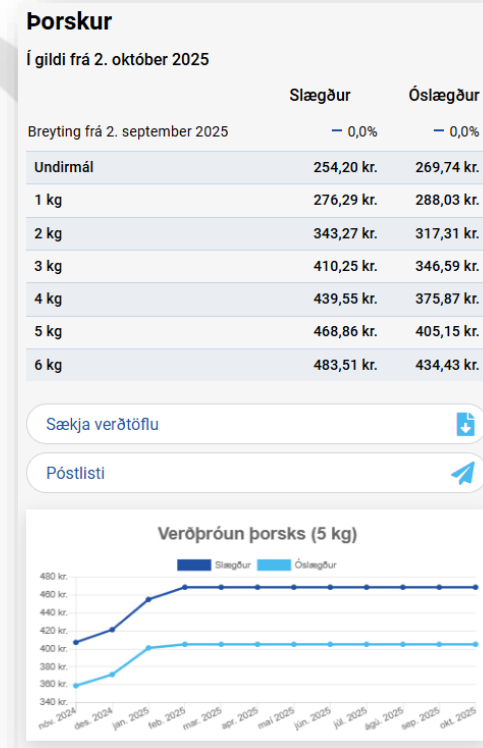
Samtök fyrirtækja
í sjávarútvegi

Viðmiðunarverð

- Oft nefnt „verðlagsstofuverð“ í daglegu tali
- Lágmarksverð í viðskiptum milli skyldra aðila
 - Þorskur, ýsa, karfi, ufsi
- Ákvarðað af úrskurðarnefnd sjómanna og útvegsmanna
- Samkvæmt viðmiðum gildandi kjarasamnings aðila

Viðmiðunarverð

- Núverandi fyrirmæli kjarasamninga:
 - 80% af meðalverði á fiskmörkuðum
 - Að frádregnum 5% kostnaði
 - Vegið meðalverð síðustu þriggja mánaða
- ...að jafnaði
 - Samkomulag í hvert sinn
 - Samsetning afla á fiskmörkuðum
 - Þróun afurðarverðs
 - Hráefnishlutfall
 - Verðkúrfur

Viðmiðunarverð

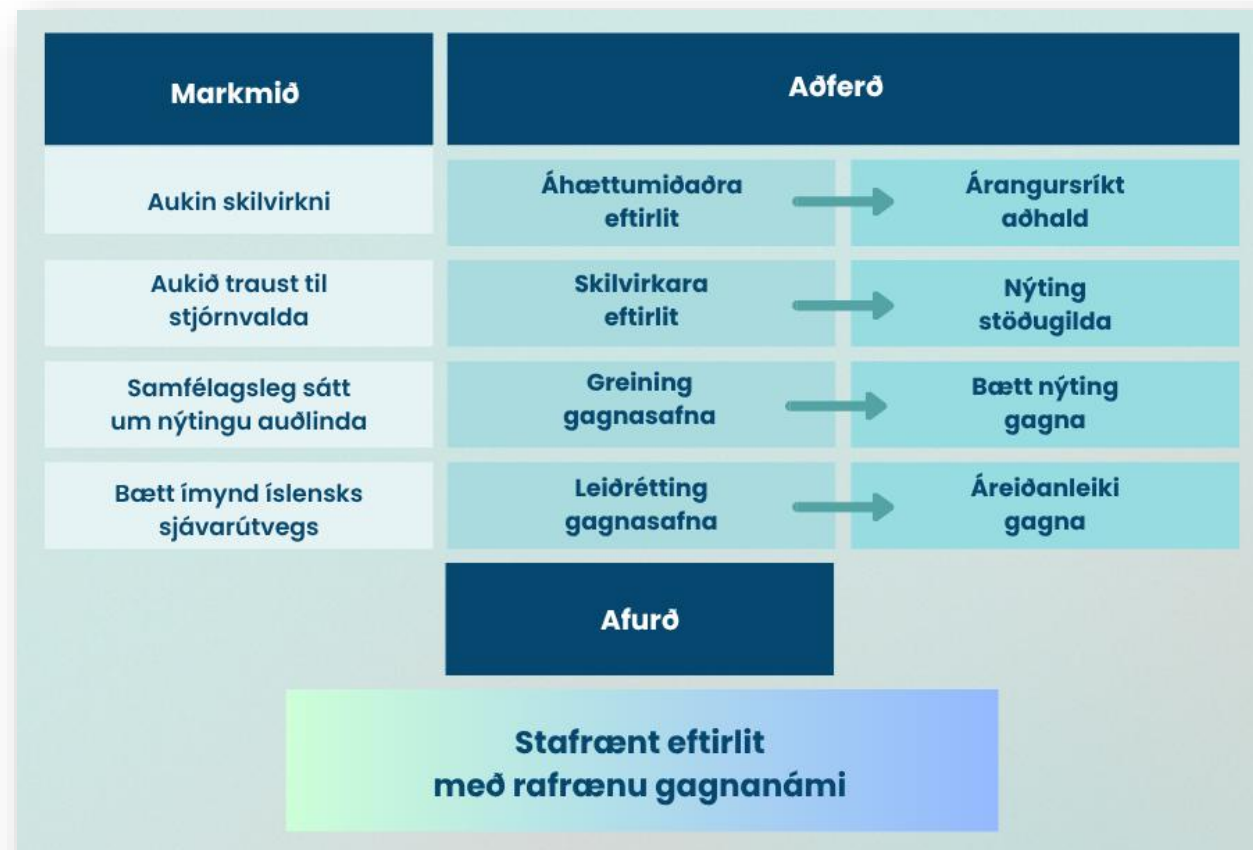
- Verðlagsstofa sér um skrifstofuhald
- Sér um upplýsingaöflun og útfærslu eftir óskum nefndarinnar
- Auglýsir breytingu og birtir verð
- Fylgist með hvort greitt sé undir því verði
 - Máli skotið til úrskurðarnefndar sjómanna og útvegsmanna

Heimildir Verðlagsstofu

- Öll gögn um ráðstöfun afla og fiskverð sem Fiskistofa safnar
- Önnur stjórnvöld: takmarkaðar heimildir
 - Afmarkaðar upplýsingar um útflutning
- Mótstaða gegn heildaraðgangi að öðrum gagnagrunnum
 - Tæknileg
 - Fjárhagsleg
 - Pólítísk
- Hversu skilvirkt má eftirlit vera?

Miklir möguleikar

- Gríðarleg gagnasöfn Fiskistofu
- Vélrænt gagnanám (e. machine learning)
- Vefkerfi með sjálfvirkri greiningu og flöggun á jaðargögnum
- Yfirgripsmeira og áhættumiðaðra
- Meiri samnýting upplýsinga

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

TUB

marel

Pipar TBWA

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2025